

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Inauguració de l'UPF Art Track

Una simbiosi d'universitat i cultura

Dossier de premsa

17 de maig de 2016

<https://portal.upf.edu/web/art-track>

Una producció de

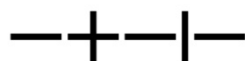
Amb el suport de

Co NC A

Consell Nacional
de la Cultura i de les Arts

FUNDACIÓ ANTONI TÀPIES

Barcelona
Circuit d'Art
contemporani

EPSON®
EXCEED YOUR VISION

Presentació de l'UPF Art Track

Hi ha, i potser prolifera, la idea equivocada que la veu *universitat* és consubstancial al concepte de “cultura”, com si la segona fos un significat inherent a la primera. La Universitat Pompeu Fabra va néixer el 1990 amb la convicció que la cultura havia d'habitar a la universitat des del primer moment i d'una manera visible i permanent, més enllà de discursos vans que, portats per una atàvica inèrcia, abusen de l'ús d'una paraula *cultura* desemantitzada. Universitat pública i urbana, va néixer amb la determinació d'ocupar edificis emblemàtics de la ciutat de Barcelona que havien caigut en desús, alhora que va posar el seu interès a encarregar a arquitectes i a pintors de prestigi obres amb les quals poder identificar per sempre la recerca i la transmissió del coneixement, els seus objectius naturals, i la sensibilitat i la creació intransitiva.

En ocasió del seu 25è. aniversari, **la UPF decideix fer valer el seu patrimoni artístic i obrir-lo al públic** el Dia Internacional dels Museus del Consell Internacional de Museus (ICOM), associat a la UNESCO, el 18 de maig del 2016, a través d'un recorregut motivador que hem volgut anomenar UPF Art Track i que li ofereix al visitant una experiència artística realment original; un museu singular entre vida acadèmica, concorregudes biblioteques i un entorn actiu que destaca més encara, per contrast, la intensitat de la seva mirada als espais i les obres que constitueixen la proposta museística.

La iniciativa ha reeixit gràcies a l'impuls de Jaume Casals, rector de la UPF, que des del primer moment va donar suport a la iniciativa **d'obrir al públic el patrimoni artístic de la Universitat**, com una manera més d'apropar-la a la societat i de convertir el campus no en una cleda sinó en una àgora, en un lloc de reunió en què els ciutadans se sentin alliberats de la rutina per obra i gràcia de l'art, i gràcies a l'obstinació dels responsables de la comunitat universitària i de la complicitat de les entitats col·laboradores, ha estat possible la creació d'aquest UPF Art Track, un **concepte museístic innovador**, un recorregut artístic interdisciplinari que advoca per la introspecció i descarta l'exhibicionisme, i que creixerà de la mà de la Universitat i dels seus visitants, en sentit metafòric i alhora en sentit literal.

Javier Aparicio Maydeu

Promotor de l'UPF Art Track

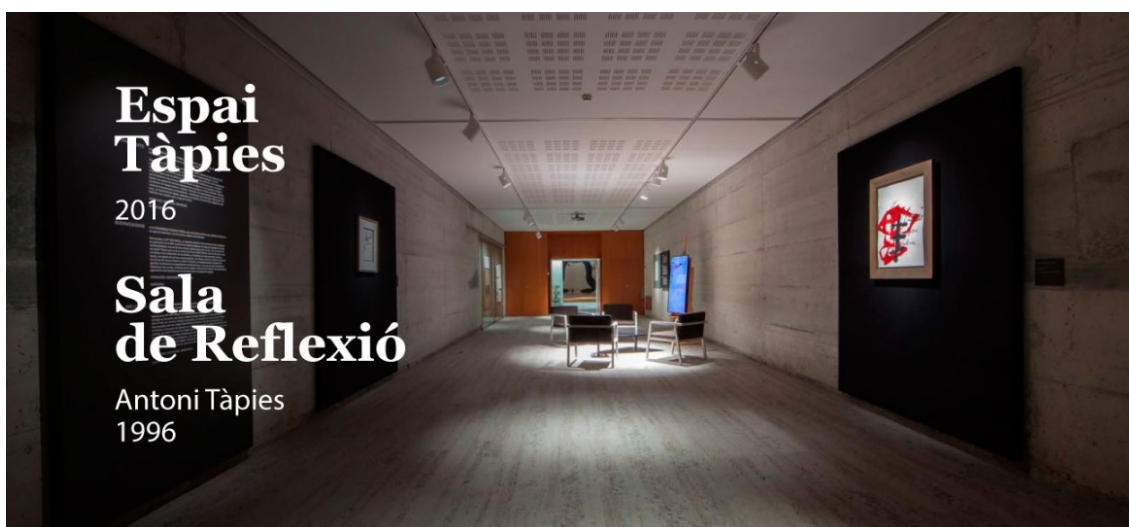
Professor Titular amb acreditació de catedràtic de Literatura Espanyola i Literatura Comparada del Departament d'Humanitats de la UPF

Delegat de Cultura de la UPF

El circuit de l'UPF Art Track

UPF Art Track se situa al campus de la Ciutadella, i comença a **l'edifici Roger de Llúria**, una antiga caserna militar reconvertida el 2000 pels cèlebres arquitectes Josep Maria Martorell, Oriol Bohigas i David Mackay, una espectacular planta de més de 5.000 m² amb façanes de vidre i un pati cobert d'alumini, ferro i vidre que modula la llum natural i que converteix el visitant en una mena de feligrès a l'interior d'una sòbria però, sens dubte, monumental catedral profana.

Al cor del campus, seguint el recorregut a través dels sostres de volta que es conserven de l'antic edifici militar de finals del segle XIX, el visitant penetra a **l'Espai Tàpies**, el centre neuràlgic d'UPF Art Track.

Una primera sala, consagrada a l'artista Antoni Tàpies, exhibeix una de les seves obres més originals, de 1990, pintada en el llenç i en el seu revers, del costat del bastidor, procediment que porta a la memòria la tradició flamenca, i una pintura realment representativa de l'obra d'Antonio Saura, un retrat de 1993.

Les obres més destacades de la **col·lecció de pintura que la Universitat Pompeu Fabra** ha anat creant, sobre la base de l'encàrrec de cartells commemoratius de cada curs acadèmic des de la seva fundació, poden contemplar-se en un monitor –col·locat sobre un cavallet de pintura perquè l'espai adquireixi per un moment l'aire d'un taller–, en el qual se succeeixen alguns dels més prestigiosos autors de la pintura catalana i espanyola contemporània: de **Tàpies, Ràfols-Casamada, Guinovart, Perico Pastor o Miquel Barceló a Chillida, Saura, Soledad Sevilla, Perejaume, Frederic Amat o Susana Solano**. La sala, que compta amb la complicitat institucional de la Fundació Tàpies, conté els seductors esbossos preparatoris de la capella laica que Antoni Tàpies va dur a terme per encàrrec del rector fundacional de la Universitat, el Dr. Enric Argullol, i un estimulador text manuscrit de l'artista, una mena de manifest visionari i il·luminador, sobre la necessitat de silenci i de recolliment en una societat desequilibrada i convertida en immediatesa i espectacle.

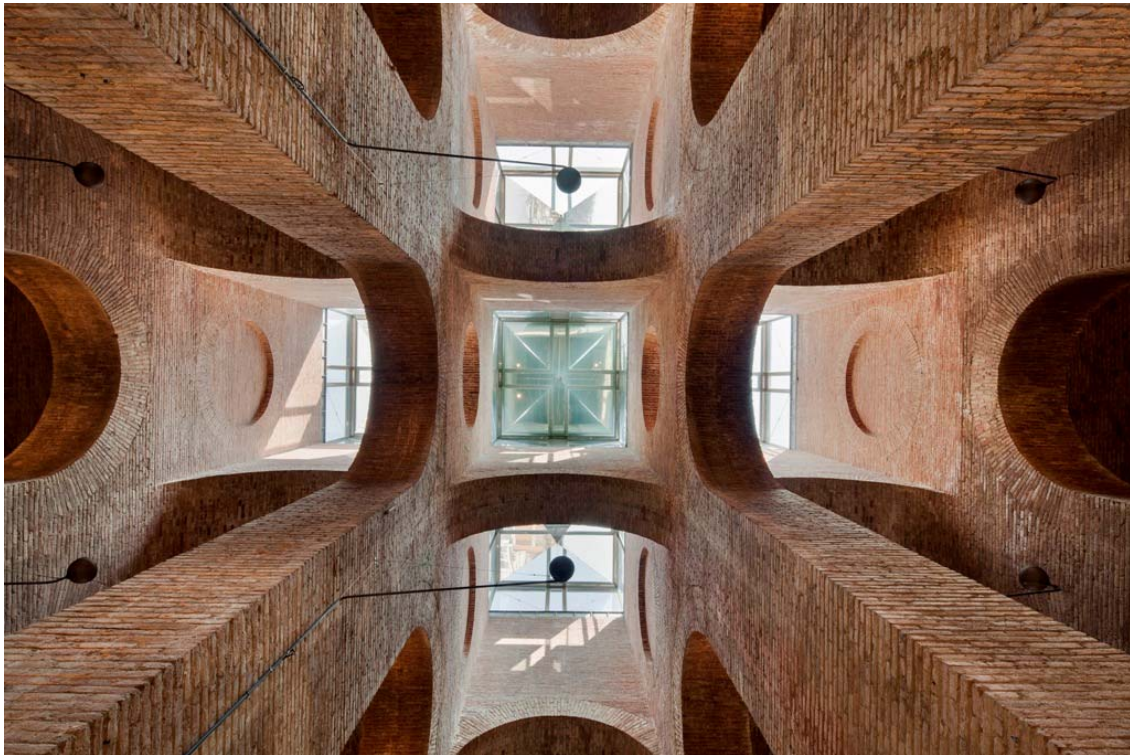
El visitant accedeix llavors a un espai intermedi en el qual podrà contemplar el **vídeo de Tàpies concebut la seva capella laica** amb el soroll de fons de trepants, serres radials i tornavisos hidràulics, pintant, disposant els seus elements, reflexionant sobre el mateix espai i la seva funció introspectiva, d'embadaliment; un nucli simbòlic al centre de la Universitat. S'ha volgut contextualitzar al vídeo la singular capella de Tàpies agermanant-la amb la capella del Rosario que Henri Matisse –qui un dia va escriure que l'art no era sinó un calmant cerebral– va decorar el 1951 a Saint-Paul de Vence, a la Provença, els esbossos de la qual va pintar en part des del llit a la paret de la seva habitació, als 81 anys, tres abans de morir, i amb la capella que Mark Rothko va concebre, per encàrrec del matrimoni De Menil a Houston, el 1965, i que es va inaugurar el 1971 com un centre de reflexió aconfessional, obert a totes les confessions però no lligat a cap d'elles, un espai en què l'art, com en el cas de Matisse i de Tàpies, contribuís definitivament a una espiritualitat no necessàriament concebuda com un fruit religiós, sinó com a efecte de la sensibilitat.

Aquest interval fa de propileu, que dona pas a la **Sala de Reflexió** entesa per Tàpies com una mena de capella laica armada en un cripta cúbica i subterrània de més de 500 m³, de formigó i presidida pel seu *Díptic de la campana*, de 3 x 5 m (1991), i una columna de ferro dreta i il·luminada sobre una biga d'acer que travessa un espai extraordinàriament singular, un espai en què el silenci i la intensitat simbòlica neutralitzen una claustrofòbia convertida en assossec, en alienació feliç, en redempció. La capella laica, creada per l'artista en col·laboració amb els famosos arquitectes Jordi Garcés i Enric Soria, segueix els protocols d'una instal·lació, això sí, d'efectes estètics elevats a l'enèsima potència. De l'espiritualitat en l'art. Els vitralls o la Bíblia il·lustrada de Chagall, el cicle *Miserere* de Georges Rouault, la *Gran crucifixió* d'Antonio Saura, la *Mare de Déu amb el Nen Jesús* de Banksy o **la capella laica de Tàpies de la Universitat Pompeu Fabra**. De l'espiritualitat a l'art com a inquietud i com a denúncia, com a religió sense fe però amb humanisme.

El recorregut d'UPF Art Track conclou en **el sorprenent edifici del Dipòsit de les Aigües**, que va projectar el 1874, en ple modernisme català, el mestre d'obres Josep Fontserè, gestor de tot l'entorn de l'antiga ciutadella militar, i del qual un llavors jove estudiant d'arquitectura, **Antoni Gaudí**, va fer el càlcul estàtic del conjunt del dipòsit i dels elements de suport. Es va concebre com una estructura tradicional, descartant la tècnica moderna dels pilars de fosa, a causa de les enormes càrregues que havia de suportar el dipòsit i a la seva gran altura. La construcció es va inaugurar el 1880 com un dipòsit d'aigua amb la funció de regular el cabal de la cascada del parc de la Ciutadella, així com la de regar-ne els jardins.

L'edifici, que és en l'actualitat la biblioteca central de la Universitat Pompeu Fabra, **considerada com una de les biblioteques més esplèndides del món**, està format per un impressionant laberint d'arcs paral·lels de 14 m d'altura, que es creuen en una volta de canó i que s'estenen com per efecte d'un mirall màgic al llarg de 65 m de profunditat. Inspirada en un prototip romà, recorda la Cisterna Basílica o Cisterna Submergida d'Istanbul, construïda el 532 sota el regnat de l'emperador bizantí Justinià, i evoca la biblioteca imaginària d'*El nom de la rosa* d'Umberto Eco, retornada a la realitat amb una mica més de mil lectors acompanyant Sir Guillem de Baskerville sota 10.000 tones d'aigua si el dipòsit tornés a omplir-se.

Dues pauses a l'exterior, sota el cel i al costat dels arbres, permeten al visitant gaudir de dues escultures realment excepcionals. La instal·lació de Susana Solano ***Cantata*** (2013), homenatge al filòsof i professor de la Universitat Pompeu Fabra Eugenio Trias, 20 m d'acer inoxidable perforat perquè pugui llegir-se com un fris aquest bell apotegma de l'únic premi Nietzsche espanyol: "Escriure, pintar, crear o produir formes, màscares: això és viure una altra vegada i a més altura...". I l'escultura d'Alfonso Alzamora ***L'escala de l'enteniment*** (2016) donada per la Fundació Vila Casas, que constitueix la contribució especial de l'artista barceloní a l'Any Lull.

Fitxa de l'UPF Art Track

Visites guiades

Els dimecres, a les 11.00 hores i a les 17.00 hores.

Per consultar disponibilitat en altres horaris, contacteu amb direccio.ciudadella@upf.edu

Preus

- Entrada individual: 5 euros
- Entrada gratuïta: comunitat universitària de la UPF, aturats, jubilats i menors de 18 anys
- Preus especials per a grups: contacteu amb direccio.ciudadella@upf.edu

Espai

Campus de la Ciutadella de la Universitat Pompeu Fabra
Carrer Ramon Trias Fargas, 25-27. Barcelona

Web

<https://portal.upf.edu/web/art-track/>